

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. 'Αφιερώνεται στους μαθητές μου του πανεπιστημίου Brandeis.
2. Θα ήθελα να τονίσω, ότι ή ανοχή ακόμη και στη δημοκρατική κοινωνία δεν είναι de facto χωρίς διακρίσεις και «καθαρή». «Οι περιορισμοί που δροῦν στο βάθος», που αναφέραμε πιο πάνω, βάζουν στην ανοχή εμπόδια, πριν αυτή αρχίσει να γίνεται αποτελεσματική. 'Η ανταγωνιστική δομή τῆς κοινωνίας παραβλάπτει τους κανόνες του παιχνιδιού. Αυτόι που είναι ενάντιοι στο κατεστημένο σύστημα βρίσκονται αργίοι σέ μειονεκτική θέση, πράγμα που δεν αναιρείται με την ανοχή τῶν ιδεῶν, τῶν λόγων και τῶν ἐφημερίδων τους.
3. Στην πρόσφατη ἐποχή ὁ φασισμός ἦταν συνέπεια τῆς μετάβασης στη βιομηχανική κοινωνία χωρίς ἐπανάσταση. Πρβλ. σχετικά Barrington Moore: *Social Origins of Dictatorship and Democracy*.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

1. *Theodor W. Adorno : Anmerkungen zum Philosophischen Denken. Περιοδικὸ Neue Deutsche Hefte, τεῦχος 107, Σεπτ. - 'Οκτ. 1965.*
2. *Jürgen Habermas: Erkenntnis und Interesse. Περιοδικὸ Merkur, τεῦχος 213, Δεκ. 1965.*
3. *Herbert Marcuse : Repressive Toleranz. Στὸν τόμο Kritik der reinen Toleranz τῶν R.P. Wolff, B. Moore καὶ H. Marcuse, Suhrkamp Verlag, Frankfurt/Main 1966. 'Ο τίτλος τοῦ ἀγγλικοῦ βιβλίου εἶναι Critique of Pure Tolerance, Beacon Press, Boston 1965.*